

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argumento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

XIV. Ad Theodorum Salvium, insultibus malarum suggestionum, & spe
salutis fluctuantem, Consolatoria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

XIV.

AD THEODORUM SALVIUM

*Insultibus malarum suggestionum, &
spe salutis fluctuantem,
Consolatoria.*

Quid est, quod adeò deicias animum, charissime Theodore, ut scribas, parùm abesse, quin spem salutis æternæ deponas, tanquam inemendabile sit malum, quo laboras; insuperabile, quod toleras. Quereris, perpetuum tibi bellum cum hostibus internis esse; nullam quietis partem concedi ab insultibus & aggressionibus salutis tuæ insidiantium; gravissimas & penè continuas impugnationes insurgere, adversus fiduciam in divino auxilio reponendam; frustra cælum precibus pulsari ab homine, æternis ignibus destinato; afflictationibus corporis non mitigari pugnam, sed exasperari; identidem tibi vocem ad aures insonare; frustra agis; actum est; cælo proscriptus es; quid irritis animum consilij fatigas? *non est volentis, aut currentis, sed miserentis DEI; projectus es à facie illius, qui quem despexerit, quis poterit corrigere?* Eccl. 7. Cede DEO, &

F 5

quò

quò te Fata trahunt , eò sponte sequerita
 numero infelicium es ; fatalis te necesse pra
 urget ; da te lætitiæ , indulge geniali vitæ pug
 bis cogaris esse miser , & temporanea priu
 rumnas cum sempiternis sociare. Atque me
 ictus irrequietus malleus ingeminat , & tuti
 bum reddit , quòd spiras. In hoc equi mo
 quis perseveret ? quis non abrumpat tor
 cruciatus , & non repetat illud cla
 quum ? Ad inferos haud segniter eun
 est. Nimis tu quidem hæc abjectè , & non tar
 more hominis Christiani. An nescis , q
 Jobus inclamat ? *Militia est vita hominis*
per terram : id quod etiam in nostrum Pr
 dorem Philosophus Ethnicus agnovit. Se
 ca ad Lucilium epist. 36. *Vivere, ait, mi*
cili, est militare. Nunquid enim in hoc
 ti , vocati , educati sumus ? in hoc, lust
 fonte abluendi, sacramentum diximus, ut
 litemus , & pugnemus ? De arduitate hui
 certaminis Cyprianus lib. de mortalitat
Obsessa mens hominis , & undique diab
infestatione vallata, vix occurrit singuli
quomodo resistat universis ? Est ergo per
 tuò standum in excubijs , imò versandum
 acie , & strenui militis officium exequendum
 Hæc est tessera Christiani bellatoris : in seco
 ritate

ritate periculum cavere, in periculis animo
præsentem esse; non te deseret Ille, qui hanc
pugnandi necessitatem tibi imposuit. Nec
primus es, nec postremus, cui hæc animi tor-
menta sunt experimenta, & pro exercitio vir-
tutis, ac probatione fidei, DEO data, testi-
monia. Ipse Supremus hujus belli Impera-
tor, milites suos certamen aggressuros, pro
classico jussit incinere: *Et ne nos inducas in
tentationem.* Quibus verbis docuit, non vi-
tare pugnam, nec declinare aleam, sed pos-
cere vires ad sustinendam impressionem ho-
stilem. Quis illo Antonio, Anachoretarum
Principe, clarior hujus generis victorijs?
quis nobilior triumphis? Et tamen in dimi-
cationis fervore desideravit agonothetæ sui
præsidium: medius inter hostium phalanges,
desertum se & destitutum ratus, postquam
spectabilem habuit Adjutorem & auspicem
belli sacri, exclamâsse fertur: *Ubi eras, bo-
ne JESU, ubi eras? ecce plagas in tuam gra-
tiam exceptas: acriter quippe ab Orci tene-
brionibus diverberatus fuerat: mox ad aures
vox allapsa: Tecum eram, Antoni, tuam di-
micationem spectabam, tibi virtutis famam,
victoriæq; coronam jam tum parabam, quan-
do primo congressu pedem cum hostibus con-
fere-*

fere-

ferebas. Et nonne Heros ille per orbem *est*
 ratus Paulus, antequam adorem à Sumpra
 Polemarcho referret, per *stimulos carnis* giga
 concupiscentiæ *colaphos* ab *Angelo* Sauculi
 probandus fuit? Solenne est huic millibus
 rerum horribilium objectu auctoramentibus
 subire. At monstra terrent infanda, & ibi
 cogitatu detestanda: hoc ipsum est, quod
 solari possit; invitus pateris teterrimas rib
 vas. Hæc terribilia sunt artes Veterat
 Acherontici, quibus plurimos Panica for nau
 dine attonitos in perniciem inducit. De ut
 Jobus: *Sub umbra dormit in secreto calen* em
 umbras amat, & in umbris tendiculas ex
 abscondit; & quidem latebras sectatur ijc
 calamis, hoc est, in arundineto; solent en in
 arundines foliorum motu strepere, & eva su
 do sonitu aures percellere: id agit Panurg du
 ut inanem timorem excitet, & animas ca ad
 charas in diffidentiam de misericordia ac in
 nitate Numinis præcipitet. Tu fac animo A
 intrepido, & ride hos insultus. Alius holi n
 sæpe periculosè contemnitur; hic debellat P
 contemptu. Potest quidem tempestatem E
 re, sed non potest mergere; potest arbore r
 concutere, sed non ab altis radicibus reve t
 lere: dolosus vitrorum artifex est Orcus, v
 cusa

ut *muscas* ut *elephantos* re-
 presentat ; non magis timendus, quando in
 giganteam molem intumescit , quam cum
 culicis in modum extenuatur. Falsis religio-
 nibus animum tuum concutit ; scrupulos
 tibi iniicit , & tanquam scopulos proponit ;
 & tibi te *timere* jubet, ubi non est *timor* ; tene-
 bris mentem involvit, & de nocte omnia ter-
 ribilia reddit ; varia monstra ferarum ob-
 oculos pingit , ut larvis percellat ; novit te
 naturam timidum , & ideo fatuos ignes excitat,
 ut te spectris territum in paludes agat ; solet
 enim hoc accidere meticulosis ; pinguiora
 exhalationes ac vapores motu accensos ob-
 iicit, tanquam nocturnos viæ duces, & incautos
 in fossas ac voragines impellit ; errabundæ
 sunt flammæ , illudunt oculos nimium cre-
 dulos , maligno lumine facem præferunt,
 ad avia & devia abducunt. His tenebris
 involvit hominem erronea conscientia.
 Aliande quoque caliginem tibi offundunt,
 nescio, quæ anxietas, & sinistra persuasio de
 Prædestinatione, quam vocant Theologi, seu
 Electione ad beatitudinem æternam. Nume-
 rus salvandorum nimis strictè à te contrahi-
 tur ; fauces Tartari æquo latius panduntur ;
 verba illa Christi , *Matth. 20. Multi sunt*
voca-

vocati, pauci electi. Et illa Matth. 7. *porta, & spatiosa via est, que ducit ad
ditionem, & multi sunt, qui intrant
eam. Angusta porta, & arcta via est,
ducit ad vitam, & pauci sunt, qui intrant
eam*, totidem tonitrua & fulmina traduntur,
quæ aures & animos percellunt, spem salutis
dubiam reddunt. Hic iterum laboras in Sirtibus,
nec satis assequeris verum de *Prædestinatione*, seu
Præelectione sententiam Procul cum Stoica, & hæreticorum
temporis fanatica necessitate, quasi mortales,
nolentes volentes, absolutâ & cretoreiâ
Numinis sententiâ, ac severo iudicio, destinarentur
ad sempiternos regna, quibus irretractabili
Judicis supremi sententia exurantur, cui sola
ratio puniendi sit, & voluntas punientis. Face-
ssant hæc ab auribus Christianis voces, in DEUM
ac Superos committas: stat rata divinarum
litterarum sententia: *DEUS neminem deserit, nisi
priori eo desertus*; neminem condemnat, nisi
merito. Magnum Augustinum audi; is per
chrè & graviter cap. 23. de Gratia & Libero
Arbitrio: *DEUS, inquit, reddit mala pro
malis, quia justus est: bona pro malis, quia
quia bonus est: bona pro bonis, quia bonus*

7. bonus & justus est : solum non reddit
malapro bonis, quia injustus non est. Ne-
que dicas, quod DEUS præscivit, cerissimò
eveniet, ergo non est in hominis potestate,
bene agere, quem præscivit malè acturum.
Qui subtiliùs respondent, distinguunt dupli-
cem necessitatem, *Antecedentem & Conse-*
quentem; prior cum libero arbitrio stare non
potest, posterior potest. Sed meum non est,
hæc in epistola acutiùs tractare: auctoritati-
bus te duco, quarum altera memorati Præ-
sulis Hipponensis lib. 3. de Libero Arbit.
Sicut tu memoriã tuã non cogis facta esse,
quæ præterierunt: sic DEUS præscientiã suã
non cogit faciendã, quæ sunt futura. Altera
Ambrosij, qui breviter & nervosè: *Non antè*
prædestinavit DEUS, quàm præsciret: sed
quorum merita præscivit, eorum præmia
prædestinavit, lib. 2. de fide. c. 5. Plura non
adjungo in materia, quam quidam vocat
Labyrinthum, mille mæandris & erroribus
implexum, profundissimum divinorum con-
siliorum pelagus, nulla rationis bolide inve-
stigandum, in quo complures, velificantis
ingenij temeritate abrepti, & ad scopulos al-
lisi, naufragium salutis fecêre. Hic locum
habet illud Ecclesiastici c. 3. v. 22. *Aliora*
te

te ne quæsieris, & fortiora te ne scrutaveris. Potius id agendum, quod monuit Petrus epist. 2. c. 1. *Satagite, ut per opera certam vestram vocationem & electionem faciatis.* Et loc. cit. Siracides, postquam consilia & secreta DEI non esse scrutanda dicit, subiunxit: *Sed quæ præcepit tibi DEUS, illa cogita semper: reliqua fac missa.* *Scrutator est majestatis, opprimetur à gloria.* Prov. 25. Atque hæc contra curiositatem cognoscendi Arcanum *Prædestinationis.* & ad mittendam istam anxiam fluctuationem salubriter, Thomas ille Theodidactus requendam his fluctibus agitatum, ad artem velut ad Oraculum, se prostravisse, & de severantia sibi metuentem, altius in divinitus voluntatis secretum se immittentem, hoc terius responsum tulisse: *Quid si hoc scire quid facere velles? fac nunc,* quod tunc curus esses, & salutis te securum existimaveris. Absterfit ea vox tristitiam animi, & fiducia solatio plenum ab Aris dimisit, *Thomas Kempis. de Imit. Ch. lib. 1. c. 25.* Ad hoc ipsius asylum te recipe; hinc anchoram fige, quando perturbatione hujus Arcani te jactatum ad vertas. Nunc ad salvandorum, seu Libro Vitæ scribendorum numerum quod attinet, ex-

pavescere te, ais, quoties cogitas, immensam
hominum multitudinem in censum damnandorum venturam. Non reprehendo hunc
timorem, si limites non excedat prudentiæ.
Scio, quid Regum sapientissimus in suis Pro-
verbijs asserat: *Beatus homo, qui semper est*
pavidus, cap. 28. v. 14. & Jobus probatissi-
mæ vitæ Princeps, non dubitavit hunc me-
tum confiteri c. 9. v. 28. *Verebar omnia ope-*
ra mea, sciens, quòd non parceres delinquen-
ti. Inter scopulos nempe navigamus; opti-
mus navarchus Timor est; securè vehitur,
qui in malacia quoque tempestatem metuit.
Sed hic ipse Timor, qui ad clavum sedet, nisi
ad moderamen Rationis cursum flectat, si-
milis attonito stupebit, &, quid agat omit-
tâtve, hærebit. At terrent vivæ voces è cathe-
dris, mortuæ ex libris, quæ exiguo morta-
lium numero januam cæli aperiunt. Protri-
ta sunt illa argumenta, ducta ex paucitate
Hebræorum, ex Ægypto in *Terram Promis-*
sionis proficiscentium: sexcenta millia viro-
rum erant, qui eò tendebant; Josue & Caleb
soli pervenerunt, Exod. 12. Et atreum illud
os Chrysostomus pro concione dixit, Antio-
chiæ in urbe vastissima, & centum ac am-
plius hominum millia continente, vix cen-

tum inveniri, qui serventur. Ita Lothus Calu-
 paucis è Sodomæo incendio, Noachus è
 luvio evasit. Etiam historiæ recitantur, hac
 næ terroris & consternationis; quæ si in
 mum meticulosum, velut lapis molaris, in
 dant, addetur pondus ponderi, & natu-
 ad formidines propensam mærore opplesti-
 ment. Ego quidem alienus sum ab hac
 nione, & illorum sententiæ me adjungo,
 in mitiorem partem abeunt. Ad quid
 amplissima cæli Emphyrei spatia, nisi Be-
 rum civium coloniâ impleantur? De qui-
 Baruch c. 3. *O Israël, quàm magna est
 mus DEI, & ingens locus possessionis!*
 guum mihi quidem videntur pretium
 nissimo illi Sanguini pro nobis fuso
 re, qui tam parcè ejus efficaciam metiuntur
 & pusillum necesse est animum ac pedem
 ad cujus modulum, illa Misericordiæ Num-
 nis immensitas componitur. Una lacrima
 la, in memoriam Patientis DEI, aut pœnitentia
 hominis vel dolorem, vel amorem ex
 lis emissa, quos non rogòs extinguat?
 ille obtutus, in Christum è cruce pendentem
 à moriente coniectus, quid non impetrat?
 quisquam sit, qui majorem etiam Catho-
 corum partem ad inferos mittat, quibus

salutis remedia in promptu sunt? Quàm mul-
ti enim illorum, divinis mysterijs expiati, ex
hac vita decedunt? quàm multi, ab ipsa pueri-
tia bene instituti & educati, pietatis humorem,
quem semel imbiberunt, tenaciter retinent!
Quid dicam de Sacramentorum, gratiæ cœle-
stis fontium, piaculari fluxu? quid de Sacri-
ficiorum virtute, comprecationum frequen-
tiâ, concionum multitudine, in ege-
nos liberalitate? an nihil merentur stata-
more Ecclesiæ jejunia? nihil tot in Religio-
sis Claustris utriusque sexûs voluntaria de se-
ipsis supplicia? nihil tot cultûs Mariani in-
venta & exempla? nihil tot convivæ ad E-
ucharisticum Epulum accumbentes? nihil tot
bene constitutæ civitates, & excubantes pro
Honestate & Justitia magistratus? nihil de-
nique tot fideles animarum Pastores, rudium
instructores, tot scripti de officijs hominis
Christiani libri ac libelli, & per orbem Or-
thodoxum sparsi? Abrumpo filum, ne more
concionatorio producat, & ultra metam
ac modum epistola excurrat. Siquid hîc fer-
ventius, multa quoque fervidiùs ab ijs dici
cogita, qui pro paucitate salvandorum decla-
mant. Ipsa Christi verba de *vocatione* mul-
torum, *electione* paucorum ab universo mor-

talium genere ad solos Christianos de-
quent; comparationes instituunt, non nisi
su analogico, explicandas: qui si tueri suam
veritatē volunt, viderint, quid respondeant
vatori Orbis, jugum suum suave, & onus
profitenti. Concludo has litteras, & meam
proposito argumento sententiam, dico
plerosque Catholicorum servari. Si tibi
sufficit mea assertio, majoris auctoritatis
virum nomino, Cornelium à Lapide in
7. Apocal. v. 9. Vale, & numerum Beatorum
auge, non tam timendo supremi Judicii
nam, quàm amando Patris providentiam
benignam in te curam.

XV.

JULIO MONTANO
NEOMYSTÆ

*Salutem, & gratulationem dignitatis
sacerdotalis.*

PLurimum Reverende Domine, pro
vitatione amicissima ad Sacrificium, quo
primum à te, Dominicâ die proximè im-
nente, solenni ritu peragetur, habeo grati-